

# ZGODNJA DANICA.

## KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

**Tečaj XXXIV.**

**V Ljubljani, 16. grudnia 1881.**

**List 50.**

### **Što je — ni ga več!**

(Ob koncu sv. leta.)

Neizrečeno miło so peli zvonovi ob koncu sv. leta o večernem mraku. Kdor je poslušal v mestu vse zvonove po cerkvah peti, ali kdor je na potu po deželi se znašel in slišal mile glase po vsih farnih cerkvah, po vsih podružnicah, po gorah in dolih, ne vém, kakošno srce bi mogel imeti, da bi ga to naj globokeje ne ginilo in ne pretreslo.

Kako pa je zvonilo v tvojem sercu, čitatelj? Kolikrat si opravil sv. leto? Če ne večkrat, menda vendar saj enkrat vredno in goreče? Mnogo, prav mnogo vasi po Slovenskem je zaupljivo, po katerih so se vsi prebivalci očistili v sv. letu. O Bog daj, da bi vsi ostali stanovitni! Kako srečna je hiša, v kateri so vsi očišeni in zdaj v milosti božji! In kateri so večkrat opravili, kolikim dušam v vicah se je pomagalo!

Kaj pa s tistimi, kateri so zaverгли milosti sv. leta, ki niso opravili, se nič poboljšali, ali se v pregrehe povernili? Ako si izmed tacih, ali moreš veselega serca biti? Morebiti je bilo to zadnje sveto leto za-te. Pogledj na žepno uro, ktera minute ali celó še sekunde kaže, dobro pogledj, kako naglo naglo se kazavčki naprej sučejo, in spomni se: vse tvoje minute, tudi tvoje secunde so štete. Kako škoda je za vsako, ki jo zapraviš, ako pomisliš, da vse so ti le zato dane, da bi delal za zveličanje svoje duše. Ti študiraš, učiš, pišeš, kupuješ, prodajaš, denarje šteješ, orješ, sekaš, voziš, sediš, dremlješ, po cestah in ulicah postopaš, — pa glej: vse to je čisto zgubljeno za večnost, ako ni saj posvečeno z dobrim namenom, z namenom: — Vse Bogu na čast in duši v zveličanje! Oštej zlasti dneve in ure preteklega sv. leta in pomisli, kako neznansko veliko si zgubil, ako se nisi z Bogom spravil v tem času velicij milost božjih!

Ali hočeš še naprej tako prederzno delati? Nikar. Še enkrat: Nikar! Hitro pojdi in stori zdaj v Adventu, kar nisi storil v sv. letu.

Si slišal, slišala, kaj se je strašnega pripetilo na Dunaju v „Ringteatru“? Zlo ob tistem času, ko se je drugod pri napolnjenih cerkvah pél „Te Deum“, ali ko so pohlevno, kakor z nebeškimi glasovi zvonovi peli h koncu sv. leta, — takrat se je tudi omenjeno kaza-

liše napolnovalo z radovednimi gledavci in poslušavci, naj več del z močnimi in mladimi ljudmi, celó z otroci! So li ti mislili na sv. leto? Ali mar na sodbo večnega Sodnika, pred kterega so v tako malo minutah imeli stopiti? In ko so se imeli zastran sv. leta odgovarjati, sam večni Bog vé, kako so se pri tem spraševanju izgovarjali, zagovarjali, kako obstali?

Časniki pravijo, da je bilo kazališe pred kaj časom znano po svojih počutnih igrach. Zdaj je vse ravno radovedno čakalo, kako bodo oči in ušesa pasli, kako se razvese jevali. Pa neutegoma, ko se ima igranje pričeti, se po nesreči nekaj vname, ogenj se s toliko naglico razširja, da se vsem v glavi meša in ne mislijo s predarkom, kako bi se tisuč ljudi rešilo. Bilo je že vse v ognjenem morji, ko so na gornjih mostovžih še le zvedili, da gori. Malo priméroma se jih je rešilo, — njih večino je ogenj zagernil, plinov smrad zadušil, veliko se jih tudi med seboj poterlo, ko se je vse dervilo k vratam in so izhoda iskali. Blizo 1000 jih je končanih. O prežalosten konec sv. leta za te nesrečne! Reveži! Bog hotel, da bi bili saj kesanje (grevingo) čez svoje grehe obudovali.

Časniki nemški popisujejo telesne nesreče, ki so se zgodile, nikjer pa nismo čitali, da bi kdo omenil, kaj in kako je z dušami teh revežev? To je današnjega časa lastnija, to je liberalna čra! Razdraženje nad zadolženimi, pravi eden dunajskih listov, je strašno; nič pa ne omenja greha, če ni tudi le-tá kriv!

Svet se rad posmehuje čednosti, zatajevanju, sploh keršanskemu življenju. Tudi ni brez tacih, ki se norčujejo z opravili sv. leta. Prašajmo pa umerle obojnega plemena: kateri so zdaj srečniši? Kteri se ne kesajo? Kteri so zadovoljni: ali tisti, ki so vse svoje želje spolnovali in mesenosti služili, ali pa oni, ki so zatirali hude nagnjenja ter živeli po duhu in nauku sv. evangelija? „Spominjaj se poslednjih reči pri vsih svojih delih“, — ali ni to naj boljše zdravilo? —

Iu zdaj še dober nauk ob koncu sv. leta. Kaj je storiti v nevarnosti? \*)

V nevarnosti beži otrok k očetu ali materi, pišček pod kokljine peruti, celó sicer plahe živali se rade za-

\*) Gl. „Das grosse Gnadenmittel“, Heiur. Kreuzberg, Mainz 1881, str. 437 – 439.

tečejo k človeku v nevarnosti; človek pa naj v nevarnosti išče brambe in pomoči pri svojem Bogu.

a) Ako smo v dušni nevarnosti, ako se bliža skušnjava: moramo moliti. Po nauku nekega pušavnika bodi kristjan kakor človek, ki ima ogenj v eni roki, pa v drugi roki vedno vodo nosi, da jo ob času sile zamore na ogenj vlti. Ogenj je skušnjava, voda pa molitev. Ako vžiga ogenj skušnjave, ga moramo precej ugasiti z milostno vodo molitve. Sv. Tomaž Akvinski z drugimi bogoslovci uči, da nas dolžnost veže moliti, ako skušnjave ne moremo drugač premagati. To velja posebno v skušnjavah zoper sveto čistost.

b) Ako smo v telesni nevarnosti nas straši britkost smertne težave: moramo moliti. Tudi v tej okoliščini je dolžnost moliti. (Dozdaj nismo še brali, da so uni reveži v „Ringtheatru“ k Bogu klicali, molili. Morebiti popisovalci niso vsega povedali, ker ni moč drugač misliti, razun da saj boljši izmed njih so k Bogu, k Mariji klicali, kesanje obudovali.) Kakor se pri silovitem pogorišju hiti po vode, piše Drexlerius, tako moramo mi ob času sile k molitvi hiteti.

c) Ako hude nadloge zemljo pokrivajo; ako hudo bija z bogoskrunsko roko trese znojše prestola in guglje pri vratih sv. Cerkve: moramo moliti. Tudi tu je molitev sveta dolžnost. Zaničevanje in oskrunovanje božjih in človeških postav, poguba tolikih duš, rop v svetišu, sploh: časna in večna sreča milijonov ljudi nam ne more in ne sme vneemarna biti. Ako smo pri tem merzli, je naše serce pač mrtvo za Boga in njegovo sveto vero.

Cerkve sama moli. Kliče tudi vsim svojim otrokom, da naj molijo; zbira jih k oltarjem, da naj molijo. Vsak zvest otrok matere Cerkve posluša ta glas, hiti k oltarjem, verže se pred Jezusa v naj svetejši Skrivnosti in daruje mu dar molitve. Da boš to premogel opravljati s pridom, moraš ohraniti milost sv. leta, moraš sam biti v gnadi božji.

## **Velikanska slovesnost v Rimu v god neomadežanega spočetja 1881.**

(Dalje.)

Cerkveno povzdigovanje kacega prijatla Božjega se v cerkveni besedi imenuje kanonizacija (bi djal, posvetnikovanje). To pa ima več stopinj. Na prvo sv. Oče postavi odbor za to opravilo, nekaj kardinalov in družih učenih in za to spretnih gospodov. To je preiskavna sodnija in služabnik Božji se od takrat imenuje „Častitljivi“ (Venerabilis). Kadar ta sodnija dokončá svoje silo natančno in oistro delo, kakor je bilo že omenjeno, — potem papež s kardinali in škofi zopet molijo za razsvitljenje, eden kardinalov ima veliko mašo v v cerkvi sv. Petra, potem se bere papeževo pismo, v katerem se zadevni služabnik ali služabnica Božja razglasi za Zveličanega (Zveličano, Beatus, Beata); dopusti se, da se le-tá po kakih posameznih deželah, samostanih, cerkvah itd. sme častiti in na pomoč klicati; zapoje se zahvalna pesem, med katero se odgerne tudi podoba, ali podobe novih svetnikov, ki je do takrat zagerujena; kanoni na Angelskem gradu zagerme (kadar namreč Rim ni v rokah sovražnikov, kakor zdaj), zvonovi se oglašé, škofje in mašniki z vsim ljudstvom pokleknejo hvalit usmiljenega Boga, ki je češen v svojih izvoljenih, in počastit novega blaženega. Ako se potem na prošnjo Zveličanega najmanj dva čudeža še zgodita in po novi preiskavi s prisego dokazeta in poterdita, nasleduje kanonizacija, tretja stopinja, to je, sv. Oče (navadno v šen-Peterski cerkvi) slovesno naznanijo, da ta ali ta služabnik, služabnica ali služabniki Božji so

pravi svetniki in smejo se po vsem katoliškem svetu kot taki častiti in na pomoč klicati.

To poslednje se je godilo zdaj v praznik neomadežanega spočetja presv. Marije Device v Rimu.

Sleheri tedaj lahko vidi, da to djanje je silo natančno in ostro, — ne papež ali kdo drugi ne more koga storiti svetnika, to stori le Bog sam s svojo milostjo, in tudi le Bog sam koga razodene in poterdi za svetnika s čudeži in dobrotami, ki jih ljudem skazuje na prošnje taci prijatlov Božjih. Katoliška Cerkve se tudi v tem skazuje kakor steber resnice in po častitljivosti svetnikov kakor čista, neomadežana nevesta Jezusa, Jagnjeta Božjega, ki je začetnik in dopolnovavec vse svetosti, vsega zveličanja.

Ali se to pogosto godi, da Cerkve zveste služabnike Božje prištevajo med svetnike?

V sedanjem stoletju so se v Rimu obhajale 4 slovesne kanonizacije, in sedanja v praznik neomadežanega spočetja je bila péta; poprej pa že 100 lét ni bilo nobene.

Perva v sedanjem stoletju je bila 24. majnika 1807, v praznik presv. Trojice. Takrat so papež Pij VII za svete razglasili tri svetnice in dva svetnika; le-ti so: Angela Meriči, Koleta Boilet, Hijacinta Mareskotti, Frančišk Karacciolo in Benedikt Moro. Kakor dandanašnji, tako so bili tudi takrat žalostni časi za sv. Cerkve in sv. Oče so pomoči pričakovali na prošnje novih svetnikov, kakor je pričakujejo tudi sedanji papež Leon XIII od novih prijatlov Božjih, ktere so ravnokar v novo čast povzdignili. Takrat je sv. Cerkve stiskal Napoleon I, še celó tisto kanonizacijo je begal, ker prelomil je bil prederzni samosilnik s papežem storjeno zavezo in francoski general Ramèl je bil s 24 dragonarji z golim mečem priderl v rimsko mesto. — Pomoč je bila sv. Cerkvi res prišla čez nekaj časa, samosilnik je bil celó s prestola veržen in z drugimi deželami vred je bil tudi Rim nadleganja rešen. Takó, se smemo zanašati, bojo tudi zdaj povzdignjeni svetniki gotovo opravičili pričakovanje papeževo in katoliških narodov, Rim v ne predolgem času rešili framasonskega trinoštva.

Druga slovesna kanonizacija je bila 26. majnika 1839 pod papežem Gregorijem XVI. V čast povzdignjeni so bili štirje svetniki in ena svetnica; le-ti so: Alfons Ligvorijan, Frančišk Hieronim, Janez s Križa, Pacifik, in Veronika Julijanska. Sv. Cerkve je bila ob tistem času posebno stiskana in žaljena od prederznega protestanta Prusa z vsilovanimi mešanimi zakoni. Vojskoval se je zlasti junaško zoper slepe derzovitosti Kolonijski nadškof Droste Vischering; Cerkve je poslednjič častitljivo premagala.

Tretja slovesna kanonizacija se je godila pod papežem Pijem IX, in sicer 8. rožnika 1862 v Rimu v cerkvi sv. Petra. Junaki v slavo očitnega češenja povzdignjeni so bili naslednji blaženi: Mihael De-Santi in 27 preslavnih japonskih mučencev. Povabljeni so bili vsi škofje katoliške Cerkve, pa začeli so se že bili naj bolj žalostni časi za sv. Cerkve, kateri še zdaj prejenjali niso. Katoliške vlade in vladarji so zapuščali svojo lastno mater katoliško Cerkve, in laški kralj Viktor Emanuel ni pustil laškim škofom dajati potnih listov za Rim, ker framasoni so gotovo čutili, da škofje o tej priliki ne bodo molčali, temuč bodo ob enem poterdili pravico in potrebo časnega posestva za papeža, in da bodo protestirali zoper oplenjenje sv. Očeta. Prišlo je pri vsem tem 250 škofov in slovesnost je bila velikanska, pa tudi škofje so izveršili svojo oporeko.

Četerta kanonizacija se je obhajala 29. rožnika 1867, ravno na osemnajststoletnico obhajanje, odkar sta bila apostolska poglavarja ss. Peter in Pavel za sv. vero življenje dala. Pred vsim svetom za svetnike razglašeni

so bili takrat blaženi služabniki Božji: Leonard Portomavriški, Pavel s Križa, Peter Arbues, Nikolaj Pik in njegovih 18 tovaršev marternikov, Josafat Kančević, nadškof v Polocku v ruskem cesarstvu, pa blažena Germana in Marija Frančiška od petéih rán. Sv. Oče Pij IX so o tej priliki napovedali Vatikanski vesoljni cerkveni zbor. Tudi o tej priliki so škofje protestirali zoper oropanje sv. Očeta, in ako preganjanje ni bilo še pojenjalo, kakor danes še ne, je pa katoliška Cerkev v duhovnem pomenu veliko pridobila z razširjanjem sv. vere po daljnem svetu, zlasti po Ameriki, pa tudi Aziji, Avstraliji itd., pa tudi v Evropi po Angleškem, število škofij se je do stermenja narastlo, in gotovo je, če zmaga tudi na samem Laškem in drugod po Evropi nekoliko pozneje pride, bo zato pa toliko slavniji. Naklonjevanje naj mogočnejših vlád se je jelo zoper vse pričakovanje jasno kazati in veliko rešenje se približuje.

Ta zvezda upanja je posijala z nastopom Leona XIII in še posebej zdaj o času pete slovesne kanonizacije v tem stoletji, 8. grudna 1881. Ta se sicer ni godila v šen Peterski cerkvi, kakor druge, ker je papež še jetnik in toraj Cerkev v žalovanji, ampak v velikanski kapeli nad glavnimi cerkvenimi vrati; zato pa ni manj častitljiva in slavna, posebno zarad silne množice pričujočih škofov, ne mara več, kot jih je bilo kdaj v prešnjih časih. (Dalje nasl.)

### **Čas za vdeleževanje odpustkov in opravljanje predpisanih dobrih del.**

Že je bilo od spovedi in sv. obhajila kot navadnih pogojev za popolnoma odpustke povedano, da se zamore ali spoved sama, kakor tudi spoved in sv. obhajilo skupaj opraviti ali na ravno tisti dan, na kterege so odpustki podeljeni, ali pa tudi že prejšnji dan vsled že navedenega papeževga določila od 6. oktobra 1870. \*) Da bo pa mogoče dan spovedi in sv. obhajila določiti, treba je naj poprej vedeti, kateri je tisti dan odpustkov ali dan, na kterege so odpustki podeljeni. Ta dan, kakor tudi vsak drugi daljši ali krajši čas za odpustke, o katerem ali od kedaj do kedaj je mogoče odpustkov vdeležiti se, je določen v papeževem pismu ali določilu za vsakoteri odpustek posebej.

Čas za vdeleževanje odpustkov je včasih daljši, včasih krajši. Včasih terpi ta čas več mesecev ali včasih tudi celo leto, kakor na primer o kakem svetem letu; večkrat terpi cel mesec, kakor je mesca majnika za opravljanje šmarnic; včasih terpi celi teden, kakor v osmini presv. Imena Jezusa in Marije; včasih le en dan, kakor na dan vpisovanja v kako bratovščino; včasih le eno samo uro, kakor je na primer prva ura po večernem angelskem

zvonenji za tiste ki v tej uri molijo psalm „Iz globočine“, s pristavkom „Gospod, daj jim večni mir...“, ali pa, če tega psalma ne znajo, ako molijo očenaš, češenamarijo in „Gospod, daj jim...“; včasih terpi pa le nekaj minut, kakor postavim, ko zveni zjutraj, opoldne, zvečer angeljsko češenje.

Čas za vdeleževanje odpustkov je zaznamovan v bukvah za odpustke, \*) včasih tudi v kakih drugih molitvenih bukvah, ali na kakih podobicah ali listih za dotično bratovščino, pobožnost ali molitev. Ondi se bere na primer od bratovščine Naše ljube Gospé: „Popolnoma odpustki so: v dan sprejetja ali vpisovanja; 31. maja; v god neomadežanega spočetja Marije Device itd. Ti dnevi so torej dnevi za vdeleževanje popolnoma odpustkov. Od bratovščine Jezusovega Detinstva je pa brati: Popolnoma odpustek je dovoljni dan od Božiča do Svečnice, potem od Velike noči do zadnjega dne velikega serpana; čas za vdeleževanje odpustkov je tukaj ves čas od Božiča do Svečnice in od Velike noči do zadnjega dne velikega travna.

(Dalje nasl.)

### **o Miklavževi tomboli.**

(Konec.)

3. Zdaj ima besedo srednji in bo odgovoril vsim tistim, kateri menijo, da sta prvi in drugi nekoliko preostro govorila. Kajti res so nekteri, ki pravijo, da s kaznovanjem in pretepanjem se ne opravi vse; to je že zadnje in pregovor veli: „Kjer je veliko tepenja, je malo vžitka“.

Na prvi pogled bi utegnili to res zatožbo zoper parkeljne podpirati. Vendar tudi v tem slučaju se ne bojim za miklavževce, kajti to so navihani ljudje in zraven miklavža napravijo tudi lepega — angelja. Le kadar angelj ne zadostuje, takrat nastopi parkelj svojo službo.

Tudi jaz sem te misli, da ni nič lepšega na svetu, kakor je dober nedolžen otrok, ki vselej na prvo besedo vboga in zna lepo pobožno moliti. Nek duhoven so rekli, da bi hoteli tacega angeljskega otročiča postaviti na prižnico, da bi tam svoje nedolžne ročice povzdigoval in klečé molil, da bi ga vidila vsa soseska, gotovo bi bilo ginljivo kakor še tako lepa pridiga. Za take seveda je angelj že zadosti; taki se dajo vediti z lepo besedo. Ali tacihi blagih otročičev, tacihi krotkih jagnjičev, — mladih svetnikov dan danes ni dokaj. Večidel se že otrokom zagriže v mlado serce marsikaka tako huda bolezen, da se ne dá ozdraviti z drugačnim zdravilom, kakor z leskovo mastjo, z brezovim oljem, ali pa s tistim znanim „španjskim“ zeliščem. Tudi sv. pismo pravi: „Nespamet se dečkovega serca terdo derži; pa krotivna šiba jo prežene (Preg. 22, 15). — Moj prijatelj je pred par leti imel silno hudobnega šolarja, ki ni bil le sam za-se zlobnež, ampak je tudi druge kvaril. Velikokrat ga je opominjal, svaril milo in režno; pa nič ni pomagalo, bolezen je bila čedalje huja. Slednjič seže po šibo — in ta ga ozdravi. Sam mi je smeje se pripovedoval: „Dve ali tri gorke sem mu naložil; precej drage so bile, pa so pomagale, potlej je bil naj lepši mir“. (Bil je namreč tožen [scil. omenjeni prijatelj] in obsojen plačati za to 5 gl. kazni.)

Sv. pismo pravi dalje: „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; kdor ga pa ljubi, ga vedno strahuje“ (Preg. 13, 24). In skušnja nam spričuje, da otroci,

\*) Na primer „Odpustki“, spi.al P. Sajevec; se dobivajo v Ljubljani pri bukvozezu Ničman-u.

\*) Gl. „Vrais principes et conditions pour gagner les indulgences“, par Cloquet, str. 56 in 57; gl. tudi „Theologisch-praktische Quartalschrift“, Linz, 1879, I. zvezek, str. 140 in 141. V tem zvezku str. 138—146 je spis o pogojih za vdeleževanje odpustkov po naj novjših cerkvenih določilih pod naslovom „Erfordernisse zur Gewinnung von Ablassen nach den neuesten kirchlichen Entscheidungen“. Enak jedernat spis tega zapopadka glej dalje v „Cvetji z vertov sv. Frančiška“, v Gorici, 1880, kjer se nahaja daljši spis o odpustkih sploh, zlasti tretjega reda, tako med drugim: „Od kod in kaj so odpustki“, 7. zvezek str. 194—196, potem: „Kako se morejo dobivati odpustki“, 8. zvezek, str. 226—229 in; „Popravek in dostavek“, 10. zvez. str. 291. — Oboje, „Quartalschrift“ in „Cvetje“, piše na kratko in prav dobro o pogojih za odpustke; zastran „spovedi vsaj enkrat na teden“ sta pa s P. Maurel-om in njegovimi predstavami enakih misel.

kterim se v mladosti predobro godi in preveč prizanaša, postanejo redkokrat prav koristni udje človeške družbe; koliko pa nasproti izdā modro strahovanje, nam je porok znani klasični pregovor: „Šiba novo mašo poje“. Da se novih maš sploh zdaj veliko manj poje, kakor nekdanj, to je znano; kako pa je šiba s tem v zvezi, ne bom preiskoval, ampak le to rečem: nikar mi ne nadlegujte miklavževih prodajavcev zaradi parkeljnov, ampak veseli bodite, da vam vsaj enkrat na leto resnico pred oči stavijo: „Blagor mladenču, ki je jarem nosil od svoje mladosti!“

4. Začetkoma je bil tudi četerti perst — zlatnik namenjen, da bi kaj rekel, pa se je zbal poslušavcev, da bi ne godernjali zastran dolgosti, zato odstopi in prostovoljno prepusti

5. besedo mazinčku. Ta mali pritlikavec pri kraji je na glasu, da rad toži, in pravi, da si upa za tožence naj lepše s tem opravičiti, ako zatoži — parkeljna samega.

To veste, da parkelj je podoba satana. Satan pa e zastaran grešnik, in ker je dobrega spomina, bi ni, da se je v teku časa dokaj naučil. V začetku se je nekako drugač vedel, kakor zdaj. V raji n. pr. se je v kačo spremenil, splezal na drevo, in je tako prav z lahko Evo zapeljal. Naj pa zdaj to poskuša, naj se spremeni v dolgo pisano kačo in naj se privali skoz vrata in zvija po sobi: joj, kako bi bežale ženske pred njim; pa ne le ženske, ampak tudi možki, ker take kače bi špirit ne unoril. Kaj pa še le, ko bi pokazal kremplje in svojo drugo pravo podobo! Vse bi bežalo!

Zato je zdaj satan svoj lov drugač pričel: postal je framason (frajmavrar)! V sredi je ostal še zmiraj stari zlobnež, le od zunaj je zdaj neznansko eleganten (olikan): kremplje je skril v naj lepše rokovice, svoj strašni umazani obraz je ves pokril z lažnjivo krinko in njegovo govorjenje je silno prijazno; sploh je on — češ da — naj učenejši, naj pravičnejši, naj bolj olikan, in do bližnjega poln ljubezni in usmiljenja — od pête do verh glave „poštenjak“ — dokler ni prilike, da bi kje svojega gospoda okradel, ali s toliko in toliko tisuči iz tujega žepa na tuje jo popihal! Naj tu omenim le samo otročje zadeve; kajti otroke naj raji lovi, ker vé, da je ž njimi vse vjeto. Tam na Francoskem in Belgiskem je n. pr. nasvetoval, naj se šole vzamejo redovnikom in duhovnom, češ, da premalo znajo, da bi otroke učili; posvetni učenjaki naj šole povzdignejo — tako pokriva svoje zlobno zapeljevanje z učenostjo! Tam gor na Nemškem so kraji, kjer stanujejo katoličanje, protestantje in judje skupno, tedaj so večkrat primorani mladi judje, katoličanje in protestantje hoditi vsi v eno šolo. In da bi se kaka krivica protestantom ne zgodila, ne smejo katoliški otroci po svoje moliti; da se mali judje ne bi žalili, naj tudi protestantje ne molijo; zavoljo gole pravičnosti in enakopravnosti naj zgine vsa verska pobožnost tudi iz šolskih knjig — malih dušic želi satan, na zastavo pa piše „enakopravnost“! In koliko „ljubezen“, koliko „usmiljenje“ ima satan do otročičev: po nobeni ceni jih ni v cerkev puščati, cerkveni zrak za nje „ni zdrav“, po leti zaradi vročine, po zimi zaradi mraza ne: bi dobili davico, merzlico, sušico itd. — za mlado telesce hlino usmiljenje, da bi pograbil nedolžno dušico! Drugod spet mladino uči olikanosti. Zavoha kje kako prav pohujšljivo knjigo in berž začne hvaliti, kako krasna pisava, kako lep jezik, vzvišene misli itd., — kdor tacih knjig ni bral, ne znā olikano govoriti — oliko jezika reče pogubo duše misli! Tudi v gledišče svetuje, naj puščajo starši nežno mladino, češ, da se bode tam naučila gladkega vedenja in modernih običajev, da bode sposobna za olikane kroge — to pa hinavec zamolči, da se tam vidijo reči, ki so tako gnjusne, da

se celó liberalnim gospodom studijo, kakor sem iz zanesljivih ust slišal!

Glejte, tako zdaj lovi satan zlasti mladino; včasih se že tako skriva, da se smešno zdi vsakemu količkaj prevdarljivemu človeku. Unkrat sem bral v nekem koledarji, kako je bila pred 130 leti v nekem velikem mestu „družba kerščanskega nauka“ delavna. Otroci so bili sploh dobro podučeni in vneti za molitev. Enkrat se je primerilo, da je bilo pri procesiji, ki je bila nalašč za mladino osnovana, 14.000 otrok navzočih. Oh srečni časi, izdihne koledar, ko je bilo toliko v enem mestu še tako zdravih otrok, da so tako procesijo zmagali! Zdaj pa si ne upajo mnogi mojsterski odgojitelji dovoliti otrokom za procesijo za presv. Rešnjem Telesom, da bi se kateri ne pohodil, ali nogo si ulomil. Če pojde tako naprej utegnemo doživeti, da l. 1982 bodo že otroci tako slabotni, da jih še starši ne bodo mogli v šolo pošiljati, iz strahu, da bi jim na poti ne opešali, ne omedleli!

Pač naj več zaslужenje si pridobijo tisti katoličanje, ki se junaško v satana zakadijo in mu potegnejo rokavice s krempljev in lažnjivo krinko z gerdega obraza, da vsaj vemo, s kom se nam je vojskovati.

Pa recite, če niso miklavževci vse hvale vredni, ker parkeljna kažejo v taki podobi, kakoršna se mu spodobi!

Ko je mazinec nehal, ste pa prepričani, kaj ne? Le še to želim, da bi se vsi dali lepo voditi angelju varhu, da koga ne dobí v oblast tisti parkelj, ki je pravi parkelj; kajti ta nosi v tisto shrambo, kjer deržijo vrata le notri, ven pa ne.

A. K.

## Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dalje.)

Zaničevanje ovce je nekako zaničevanje Kristusovo, kajti tej živali je najmodrejši učenik primerjal svoje učence, naj bo Brehmu in tovarišem všeč ali ne ta — češ — „nepriстойna prilika“. Večna resnica je katoliška, to je, za vse ljudi, za vse kraje, za vse čase. Tako so tndi prilike sv. pisma, posebno Jezusove. On je naj bolje vedil, kako je treba obleči in vpodobiti nauke, da bodo vsem umljivi. Govoril je v stvarnih (konkretnih) podobah, ne v abstraktnih (posnetih, umišljenih) frazah, kar je lastno posebno nemškemu modrijanom. V nekih učenih spisih vse mergoli beséd, ki se končajo na -ost, n. pr. čednost, krepost, učenost, prostost, in kar je take meglene šare, da se lahko reče, kakor se končujejo pravljice Valjavčeve: „bile so take gosti, da ni bilo kam vilic zabosti“. Nebeški učenik vsih ljudi, Kristus, je vse drugač učil. Mesto reči: „milost božja je velika do grešnikov“, pravi: „Nehvaležen sin se poverne nazaj k razžaljenemu očetu, ki ga ljubeznjivo sprejme; ovca se zgubi in dobri pastir je išče, in ko jo naide jo zadene na svoje rame in jo nese k čedi nazaj.“ (Luk. 15, 5.) Tri prilike o usmiljenju božjem, ki so pisane v 15. poglavji evang. sv. Lukeža, o zgubljeni ovci (1.—7.), o zgubljenem denarji (8.—10.) in o zgubljenem sinu (11.—32), niso menda brez pomena kar tako postavljene v takem redu. Najpred prilika od ovce, kakor za pastirje; bili so zares prvi mogočniki kedaj pastirji. Druga prilika o denarji, kakor za tergovce, ki več ne čislajo toliko živine (pecus), nego denar (pecunia). Tretja o zgubljenem sinu, ki pase svinje. Znabiti, kakor je bilo nekdanj po srednje-evropskih krajih veliko več ovac, kot jih je dandanes, bodo naposled ljudje popolno materialistični postali, in samo za meso gledali, ter zapravivši

vse premoženje (glej Angleško) od meščanskih bogatašev odvisni, ki bodo zapovedali svinje pasti, t. j., sploh blago, ki daje meso. Po načelu materialističnem „meso daje meso“, treba bi bilo skrbeti za meso. Zato pravi nekdo: „To je gotovo, da ovca se mora umakniti sedanji kulturi, in da se mora ovčja reja zmanjšati glede na produkcijo volne, k večjemu, ako se obderži zaradi mesa.“ „Avstralska in južno-amerikanska volna bode nadvladala, zatoorej morajo naši gospodarji skrbeti za potrebno produkcijo mesa. („Der Weltverkehr und seine Mittel“ p. 471.) Drugi pravi: „Najbolje se potrosi oni denar, ktere ga daš za meso in za kruh“ (Mantegazza: Igiene della cucina st. 18). „Vse žile treba je napeti, da si pridobimo neprecenjeno (!) pravico, da bomo dobro jedli.“ (Isti: st. 18.) Po teh, eminentno materialističnih načelih se derže večinoma učitelji političnega gospodarstva, ki vplivajo mnogo na zakonodavstvo, in s tem na blagostanje državljanov. Da bi priméroma več ovac redili, bi ne mara ložje izhajali, kajti v sv. evangeliju je pisano: „Hudiči so ga (Jezusa) prosili, rekoč: Če nas izženeš, dovoli nam, da odidemo v čedo svinj. In reče jim: Pojdite! In oni izidejo ter odidejo v čedo svinj. In glej, vsa čeda (2000 svinj) se zakadi z brega v morje, in potonejo v vodi.“ (Mat. 8, 31—32.) Nečisti duh, ki je mučil onega Gerazenca, ni terpel, da bi se nesrečnež oblekel, „in v obleko se ni oblačil, in v hiši ni prebival, nego v grobéh“ (Luk. 8, 27); potem pa, ko se množica hudičev v svinje zakadi in je bil človek rešen, „ga vidijo, da sedi in je oblečen in pameten“ (Mark. 5, 15.) (Dalje sledi.)

## Ogled po Slovenskem in dopis.

### Sporočilo in vabilo.

Pred kratkim je razposlala katoliška družba za Kranjsko vsim svojim udom čez 7 pól obsegajočo knjižico: „Pogledi na uni svet“, v kateri se nahaja mnogo važnih naukov o smerti in unstranskem življenju. Ž njo bode gotovo tako vstreženo družbenikom, kakor prej z molitveno knjižico „Sveto leto“, ki jim jo je bila podala za prvo polletje. Obé ste silno podučni in vredni, da bi se pogosto in pridno prebiral, — prva zaradi preimenitnih resnic glede večnosti in kaj nast tam čaka, druga pa zlasti zaradi v 2. delu razlaganega navoda, kako se lahko sleherni dan tukaj vdeležujemo odpustkov, in se za srečno večnost pripravljamo, ter sebi in ljubim ranjnim v nebesa pomagamo.

Omenjene dvoje bukve ste stopile letos na mesto „Glasov katoliške družbe“, katerih je doslej že 15 zvezkov na svitlo prišlo. Prihodnje leto pa bodo se, ako Bog dá, „Glasi“ spet nadaljevali.

Mnogo vnanjih družbenikov je že po več lét z letnino na dolgu, toraj so vljudno prošeni, naj bi blagovolili to prilžno poravnati. Ako bi vgodnejše bilo denarstveno stanje katoliške družbe, dalo bi se — posebno na književnem polju — veliko več storiti za pospešitev blazega namena, ki ga ima društvo.

Zato odbor prav prijazno vabi blage rodoljube po mestih in na deželi, zlasti častite gospode duhovne, katerih imena niso še doslej zapisane pri katoliškem društvu naše dežele, naj bi k njemu pristopiti blagovolili. Letnina je majhna, 1 gl. 20 sld. na leto, ali 10 soldov na mesec, — a z neznatnim tim doneskom pripomaga vendar sleherni ud, da se zmiraj bolj poživlja katoliška zavest v našem narodu, da se vterja keršansko življenje in razširja prava ljudska omika, ter tako po moči po-

spešuje dušni in časni blagor v mili naši domovini. Res lep, vsestranskega podpiranja vreden namen!

**Odbor katoliške družbe**  
v Ljubljani, 12. grudna 1881.

*Dr. A. Jarc, predsednik.*

V **Kamniku** je bila v praznik neomadežanega spočetja prav lepa in častitljiva slovesnost ter vsa duhovnija močno razveseljena. Po goreči prizadevnosti preč. gosp. dekana Monsign. J. Križaja, pridnih gg. ključarjev in po radodarnosti dobrotnih rok in srenje je namreč vsa cerkev z zvonikom vred obnovljena ter veliko novega napravljenega; zato je ob 9 preč. gospod dekan v pričo mnogih gg. duhovnov — tudi sosednjih — blagoslovil novi oltar s križem in tabernakelnem. Velika cerkev je bila z ljudstvom natlačena. Potem pa je eden njegovih spoštovalcev imel veliko sv. mašo in pridigo.

Omenjeno bodi, da veliki oltar s tabernakelnem je po vsih pravilih umetnosti iz prav lepega kamna izdelal znani umetnik gosp. Vurnik iz Radolice; podobe čistega spočetja in ss. Petra in Pavla, ss. Hermagora in Fortunata zunaj ob licu cerkve zmalal; znotraj nad prezbiterijem na oboku podobe sv. rožnega venca pa prav spretno obnovil je ondodni domačin g. slikar Koželj. Sam oltar stane dozdaj devet tisuč gld., z drugimi popravami in napravami vred pa znašajo stroški že štirinajst tisuč.

Naj omenim, da Kamniška duhovnija je izmed prav starih v deželi. Kolikor se nahaja zapisanega, je že leta 1207 neki g. Ulrik imenovan župnik. Bila je cerkev pod patronat Oglejski in pod slavnim škofom Hrenom (Chrön om) je prišla pod Ljubljansko škofijo. L. 1734 je bila farna cerkev pogorela in gosp. župnik baron Maksimilijan pl. Rasp, kakor njegov nagrobni kamen kaže, je bil sozidal sedanjo cerkev, večji del na svoje stroške. Leseni veliki oltar je bil pozneje pogorel in nadomesten z malanim. Stari možje pripovedujejo, da že šest ondodnih duhovnih pastirjev je namerjalo napraviti kameniten oltar, pa vsacega so ostrašili veliki stroški. Kako dobro tedaj je, da je duhovnija dobila župnika in dekana, kateri se je težavnega dela lotil, dasiravno je sam že v letih in ne posebno trdnega zdravja. Zaupanje na Božjo pomoč in na radodarnost gorečih duhovnijanov ga je k temu naklonila. K sreči, bi se skoro reklo, pa prečastiti gospod prej niso vedili, da bodo stroški tako veliki in toliko treba popravljati, napravljati in predelovati, kakor se zdaj razodeva; sicer je prašanje, če bi se bili omenjeni dan Kamničani že znašli v tako lepi cerkvi.

Ni pa dvomiti, da bodo verli Kamničanje radi poskerbeli za svojo lastno čast tudi nadalje ter vneto podpirali svojega tako ljubljene in spoštovanega gospoda dekana, da se vse lepo vravná, kar se še pogreša, s čimur bodo njihovo butaro olajševali in morebiti podaljšali tudi drago njihovo življenje. Naj te cerkvene potrebe nekoliko bolj na drobno omenim.

Že veliki oltar, ki še ni v vsih oddelkih čisto dovršen, je prizadjal več stroškov, kot se je mislilo. Potrebno je pa dalje zlepšanje nekterih poslopij, ki so v dotiki s cerkvijo; izmalati se morate stranski steni v svetišču (prezbiteriji), prestaviti in napraviti se lepa obhajilna klop, napraviti nova leca (prižnica), ker sedanja se k olupšani cerkvi nikakor ne podá več; napraviti se morajo spodobni svečniki za veliki oltar; velike vrata, pri katerih se črni kamen luši, se morajo narediti nove itd. Posebno pa se mora oskerbeti lepa postava (štatva) Matere Božje neomadežanega spočetja.

Naj tukaj tudi povemo, da meščani so na prvo v velikem oltarji imeli brezmadežno Spočetje Marije D.; blezo nesrečna jožefinska doba pa je bila poštenim ka-

toličanom spred oči uzela brezmadežno Spočeto in zamenjala jo z Marijinim oznanjenjem. Po gorečnosti preč. Mons. dekana je brezmadežno Spočeta zopet zadobila svojo starodavno pravico in imela bo v prelepem novem oltarju svoj častitljivi sedež; nič pa ni dvomiti, da se bo Marija poštenim meščanom hvaležna skazovala za čast, ki so jo nji poverili in jim bo sprosila mnogoterih milost; preč. g. dekanu pa naj bi sprosila terdno zdravje, kar gotovo vsi močno želé. —

Kar v začetku nisem omenil, naj pristavim tukaj, da napravljenih je tudi šest prav lepih malanih oken, ktere same stanejo okoli 800 gl., ako prav vém.

Te reči in okolišine je pridigar zbrani množici nekoliko pojasnil in omenil, da lepo ozališana cerkev je v enem pomenu tisti častitljivi novi Jeruzalem, o katerem govori sv. Janez evang., da je z nebés prišel; lepota tega Jeruzalema so pa dobri verniki zadevne duhovnije in pa njeni svetniki v nebesih. Ker se je pa ravno ob tisti uri ta dan v Rimu godila velika slovesnost oziroma na svetnike, je pridigar pričujočim pojasnil nekoliko o tem, kako in zakaj sv. Cerkev Božje služabnike med svetnike vverstuje, in potem se je vernil v ondotni olupšani „novi Jeruzalem“, v domačo ozališano cerkev.

### **Z Gorenjskega. (Neznana smert in žalosten pogreb.)**

17. septembra leta 1879 se je v naših gorah zgubil tukajšen posestnik, oče treh otrok, ki je bil tudi nekoliko lovca. Kolikor so ga tudi iskali, mu vendar nikakor niso mogli na sled priti, ter so že nekteri sumili, da je nalašč na Koroško ušel, ker denár ni živel prav zadovoljno. — Zadnjo nedeljo po Binkoštih, 20. novembra letošnjega leta, pa je prav po nevedoma nek gospodar v svojem gojzdu naletel na popolnoma suhe in razpadle človeške kosti brez glave, ki se je pred ko ne po plazu v prepad potakala, kjer jo je pesek zasul. — Neizstreljena puška, ki je stala zraven prislonskega, ura in ostanki obleke so pričali, da je to nedvomno pogrešani, nesrečni lovec. Komisija, ki ga je ogledat prišla, ni mogla nič spoznati in določiti, kakšne smerti je ranjki umrl. Pred ko ne ga je mervud zadel, ali mu je kaka druga slabost prišla in ker pomoči ni bilo blizu, je tako žalosten konec srsoril in čez dve leti nepokopan ležal. Pravijo, da je tudi rad žganje pil in da je bil še večer pred smertjo do 11 v kerčmi. — 25. novembra smo potem ranjcega kosti brez glave zagrebli na tukajšnjem pokopališču. — Toraj čujte, ker ne veste, kdaj in kje vas smert čaka.

**Ped Čavnom. (O rimskem popotvanju. [Dalje.])** Ostal sem zadnjič pri avdijenci. \*) Terpela je, kakor sem omenil, blizu štiri ure, t. je. od polni ene do polni pete. — Ko ves vesel in zadovoljen od poljuba zopet na svoje mesto pridem, stopim s svojim tovarišem nekoliko po dvorani proti glavnemu vhodu. Tù si ogledam prelepo in krasno papeževo nosilnico (sella gestatoria) in se začnem pogovarjati z enim izmed častne papeževe straže. Bil je, mislim, iz stare rimske, tako imenovane straže palatinske (guardia palatina). Bil je človek jako priljuden in učen, pa tudi, kakor se je vidilo, močno zaslužen, ker s svetinjami in križci kaj obilno dekoriran. Na vprašanje, kako in iz kakega namena oni sv. Očetu služijo, mi odgovori, da oni to službo opravljajo brezplačno in edino le iz ljubezni — do sv. Očeta in sv. vere. „Noi serviamo qui al S. Padre gratis et amore.“ Poprašujem ga dalje to in uno, in na vse mi kaj rad odgovarja; slednjič pride govor tudi na sedanje okoliščine papeža in sv. Cerkve. In zvesti katoliški mož mi

v ozir tega prav resno in jasno reče: „Signore mio, così non può andare avanti, è impossibile, speriamo un cambiamento in breve! Dragi gospod, tako ne more dalje, je nemogoče, upamo spremembe v kratkem.“ Bog ga daj kaj kmalu, sem si mislil.

Pové mi potem, da še celó oni niso si življenja gotovi, in da se morajo vselej, ko gredó iz Vatikana, preobleči v mestno obleko — abito borghese, kakor pravi Rimljan. \*) Še bi bil kaj zvedel, pa poljubovanje je pri kraju. Zadnji romarji stopajo po stopnjicah od sv. Očeta. Tihota nastane po vsej dvorani. Straže stopijo vsaka na svoje mesto. Vseh oči obrnjene so na sv. Očeta. Preteče nekaj minut in sv. Oče vstanejo. Gromoviti in navdušeni trikratni „Živijo“ zadoni zopet po dvorani iz sto in sto ust. Kardinali, prelati, škofje, komorniki itd. postavijo se v versto, kakor so prišli, in tedaj se papež podaja kakor oče med ve-ele otroke in dober pastir med svojo čedo, in stopajo do konca dvorane. Zopet nastane velika gnječa. Vse hoče in želí viditi še enkrat blazega Očeta, ljubega Kristusovega namestnika. Tù sem opazil gniljiv prizor. Priletel duhoven, mislim, da Čeh, steguje izmed množice svojo roko in napenja vse moči, da bi se sv. Očeta po izgledu v sv. evangeliju dotaknil ali jim roko podal. Kardinali pa in častna straža duhovna le nazaj odvrtaajo. To zapazijo sv. Oče: „Lasciatelo, lasciatelo“, pravijo, stegnejo svojo roko in jo podajo, kakor prijatelj prijatelju, presrečnemu duhovnu. Tudi jaz povzamem vse moči, da bi premilega Očeta Leona še enkrat vidil. In res, posreči se mi viditi jih še za par trenutkov. Ko do konca dvorane pridejo, pristopijo nosivci. Še enkrat se sv. Oče ozrejo po ljubljenih svojih sinovih, zvestih Slovanih, še enkrat jih milo pozdravijo in blagoslovijo, na to sedejo v nosilnico. Nove solze polivajo nam oči. Sv. Oče nas zapustijo. Dolgo že stopamo za njimi in derhtečega serca gledamo za veličastnim sprevedom, dokler nam spred oči ne zginejo. Molčé in vendar vsi veseli in kakor po čudoviti prikazni oživljeni zapustimo Vatikan. (Dalje sledí.)

**Amerika. Iz Kaledonije. („Da sad zemlji daj in ohrani, te prosimo, usliši nas!“)** Morda je že veliko lét minulo, da se na te besede v litaniyah, saj v naši sicer rodovitni deželi ni veliko gledalo. Drugač je bilo letos. Spoznali smo živo potrebo te prošnje, in se bolj kot kedaj spominjali besedi sv. Pavla, ki pravi, da ne ta je kaj, kateri sadi ali seje, tudi ne uni, ki priliva, ampak Bog, ki rast daje. Ljudje so tudi letos sejali in sadili; žeti pa niso kaj imeli, ker Bog ni dal rasti. Ves mesec majnik ni bilo tropice dežja, in junija je le parkrat malo poškropil; zato se žito ni moglo prav razrasti. In še to malo, kar je bilo, zlasti pšenico, ki je tukaj poglavitni pridelek, je neki merčes že več lét spodjedal; vendar nobenkrat dozdej je ni tako uničil, kakor letos. Ta merčes je prav majhen keberček ali zeželka, ki ga tukaj chinch bug (izreči: činč bóg = Getreidewanze) imenujejo. Ta zeželka v zemljo ravno k žitnim koreninam nastavi svojo zalégo, iz ktere se že mesca majnika, ako je gorak, izvalé mladiči, ki prav požrešno spodjedajo koreninice in tako v kratkem neizrekljivo veliko škodo narodé. Te živalice je bilo to leto toliko, če je človek na pšeničnem polju na tla pogledal in sternašče malo poberskal, da je vse mergolelo. Ko je ta merčes pšenico pokončal, je prelezal v turšico, da so bile stebila črne od tal do verha. Serkale so te

\*) Pretergano zarad osebne vdeležitve pri Bleiweisovem pogrebu.

\*) Da si sv. Oče življenja niso svesti že 11 lét, to je znano. Naš voznik nam je iz terga sv. Petra nekega dné pokazal na okna papeževe in rekel, da še celo na teh niso varni, da bi jim krogla ne priletela. Bog pomagaj!

živalice iz njih sladki sok in v kacijh dveh tednih je bila turšica na marsikacem polju popolnoma suha, še preden je odcvetela.

Slabih je bilo tu že 6 letin; toda tako slabe kot letos, še ni bilo. Marsikdo še semena ni pridelal. Tudi za ječmen in oves, ktere pa tu le malo sejejo, je bila letos slaba. Le krompirja je bilo veliko; ali kaj pomaga, ker prav hudo gnije. Že 4. list je zapadel sneg skor 2 decim. na debelo, ki je mnogim tudi krompir pokril. Naglo je bil sicer zopet skopnel, precej pa je nastal mraz in ponuja se nam drugi.

Se ene nadloge moram omeniti, s katero je Bog letos našega kmeta obiskal. Ta je — bolezen prešičja. Imenujejo jo „svinjsko koleru“. Poznam kmete, ki so po 10 do 20, tudi 30 prešičev po tej bolezni zgubili, — med njimi že take, ki so tehtali po 3 do 4 cente stare vege. Zato so dragi, kar jih ostane, da menda pri nas še nikdar tako: žive plačujejo že po 5 do 6 dolarjev stari cent. (Dolar nekaj čez 2 gl.) Kakor sem zvedil, poginja ta žival tudi pri vas, in sicer za vrančnim prisadom. Vse kaže na to, da bomo morali tu in tam moliti in povsod bolj goreče: „Vsega hudega, reši nas o Gospod!“ in „Da sad zemlji daj in ohrani, te prosimo, usliši nas!“

Pristavek. Sveto leto je ravno minulo, poboljšanja pa je blezo premalo, zlasti povsod tožijo, koliko se strupenega žganja pije; če ne bo vse nič pomagalo, morajo hude šibe priti.

## Božičnica.

(Po starem napevu.)

V podnebjū donijo angelski glasovi:

„Slava Bogu na višavah,  
Mir narodom po nižavah, —  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!“

Stermite nebesa! raduj se vsa zemlja!

Najsvetejša zdaj Devica  
Božja nam je porodnica.  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!

Kar zdavnej narodi željno so čakali,

To nocoj se je spolnilo:  
Rajsko Dete se rodilo.  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!

Tam v revnemu hlevu je rojen Mesija —

Vidit' je otrok človeški;  
Pa je Jezus, Bog nebeški.  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!

Poglejte pastirce tje k staji hiteti!

Jezusu dari nesejo,  
Ino z angelci pojejo:  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!

Hitimo s pastirci še mi k Betlehemu!

Dete Jezusa molimo,  
S serca tudi mi zdihnimo:  
Vse naj se veseli,  
Karkolj na svet' živi!

Podratitovski.

## Razgled po svetu.

**Rimsko.** Sv. Oče so 12. t. m. sprejeli nadškofe in škofe, ki so bili prišli v Rim na veliko slovesnost 8. t. m. Kardinal Švarcenberg je v imenu pričujočih povdaril priserčno edinost škofov s sv. Stolom in zahvalil sv. Očeta za povzdignjenje novih svetnikov in obžaloval, da nesrečne okolišine niso dopustile slovesnost obhajati z navadno sijajnostjo v šenpeterski baziliki; upanje pa je naznanil, da na priprošnjo novih svetnikov bo Gospod potolažil svojo Cerkev.

Sv. Oče so se nato zahvalili posebno za tolike občutke verne vdanosti in terdne zveze s sv. Stolom, ktera je dan danes bolj kot kdaj potrebna, ko sovražniki Cerkve in od Boga postavljeno oblast sv. Stola huje napadajo kot kdaj poprej. In vendar je ta oblast tolikanj zmožna berzdati človeške strasti in vpokojiti razdražene ljudstva. Po ravno toliki ne-pameti, kolikoršni derzovitosti tajé dobrote, ktere sv. Stol skazuje vsem narodom. Naj bi Italija vendar spoznala, da to, kar bi storila za prostost in pravice papeštva, bi teknilo v korist Italiji. Po Kristusovem zgledu pa moramo vsem, prijatelom in sovražnikom, dobrote skazovati, jih toliko bolj ljubiti, kolikor bolj so sovražljivi.

## Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

19. grudna. S. Nemezij m. — 20. S. Dominik šk. — 21. S. Tomaž ap. — 22. S. Cenon m. — 23. S. Viktorija dev. — 24. (Post.) Ss. Adam in Eva. Sveti večer. — 25. Nedelja. Božič, Sveti dan ali Rojstvo N. G. J. Kr.

V molitev priporočeni:

Neka oseba za pomoč v očéh. — Duhoven za pomoč v telesnih slabostih, da bi se na žive prošnje N. lj. G. presv. Serca v korist sv. Cerkve prav dobro pozdravil in vterdil. — Prav priden dijak v Dobrotniku, da bi ga Bog na mile prošnje N. lj. G. presv. Serca rešil hude vratne bolezni. — Hudo bolna soproga in velika dobrotnica človeštva, posebno ubožnih, je prav gorko priporočena N. lj. G. presv. Serca za ljubo zdravje, če je sveta volja Božja, kakor tudi za potolažbo in vsaktero pomoč, dušno in telesno. — Živo priporočen mož, ki živi v terdovratnem sovraštvu s svojim bližnjim, za pomirjenje in keršansko spravo. — Hudo bolan redovnik za pomoč. — Oseba v dušnih in telesnih potrebah na dober namen.

Zlate zerna za vsaki dan mesca.

19. grudna. Brez pritežnosti ni nobene čednosti; le pregreha ima lahko pot, ker gre navzdol.

20. Ni na to gledati, kolikim, ampak kakošnim si po volji.

21. Vadi se vsak dan v zderžljivosti, v darežljivosti, v vojski zoper nagnjenja.

22. Hočeš sam od sebe dobrega slišati, ne govori o drugih slabega.

23. Kolikor skerbniše strežeš telesu, toliko bolj zanemarjaš dušo.

24. Sam sebe vselej bolj ostro sodi, kakor druge.

25. Bodi prepričan, da naj bolj te ljubi On, ki je z nebés za-te prišel.

## Listek za raznoterosti.

**Obdarovani otroci.** V praznik čistega spočetja M. D. ob 11 dopoldne je bilo tudi letos 80 šolskih otrok obdarovanih in osrečenih z novo obleko. Delila sta otrokom obleko blagoselčni gospod deželni predsednik dečkom, in njegova preblaga gospa soproga deklicam. Govorila sta prav primérno gg.: vodja A. Praprotnik pred delitvijo, in katehet Ant. Keržič za sklep. Na čelu tej prelepi napravi so blage gospé: Bleiweisova, Murnikova, Robičeva i. dr.

**Dobrotni skriti Miklavž.** ki že dokaj lét nosi za deklice uršulinskih ubožnih šolaric obleko, se je zopet letos prav dobro skazal: trikrat dvanajstero trojnate obleke je bil v predvežo trešil, pa je šel. Naj ti Bog v čezobilni meri plačuje, lepa duša!

**Devetdnevica pred Božičem** (ginljivo prenočevanje Marije Dev.) se danes pričinja, naj bodo opomnjeni pobožni častivci sv. Družine.

**V. č. gg. udje duh. podpornega društva,** ki niso letnega doneska izročili p. n. dekanjskemu poverjeniku, so vljudno prošeni, naj ga blagovolijo do konca leta poslati gosp. predsedniku ali tajniku tega društva.

**Na Dovjem, 11. grudna 1881.** (*Nesramen potepuh.*) Ena usmiljenih sester iz Bosne, ki ste včeraj tukaj mile darove pobirali, je na poti od postaje do farovža, ne pa na Dovjem, kakor je ona mislila, svojo cilinder-uro zgubila. Tukajšen posestnik, ki je o 1/2 12 memo privozil, je uro najdel. Ali po nesreči je bil tam blizo popoten rokodelc, in ko moža uro pobrati vidi, vesel k njemu prileti in pravi: Hvala Bogu, se je vender ura dobila; jaz sem jo zgubil in s tovaršem sva je že dolgo iskala, pa je nisva mogla dobiti; tovarš je šel zdaj v farovž na Dovje po nji barat. Dajte mi toraj uro, tovaršu pa recite, če ga bote srečali, da je ura že najdena in da naj hitro za mano pride. Mož mu je verjel in uro izročil; potepuh pa je z uro proti Kranjski gori popihal, in je zdaj gotovo že na Koroškem. Ko je bilo danes s prižnice zavoljo ure oznanjeno, se je mož zelo ustrašil in spoznal, da je bil opeharjen. Mi smo hitro žendarjem v Kranjsko goro in ti unim na Koroškem naznanili; pa bo vendar težko kaj. Če jo dobimo, jo bomo poslali, da jo sestra dobí.

**Milg. dr. Stadler,** Sarajevski vikš škof, se je vernil iz Rima naravnost v Zagreb in prve dni prosinca se podá na svoje mesto, kjer bode 15. pros. (v praznik presladkega imena Jezusovega) vmeščen.

**Na Dunaju** je 10. t. m. umrl g. Val. Bleiweis, brat r. dr. Jan. Bleiweisa vit. Tersteniškega. Bog mu daj večni mir!

**Grozoviti požar** v dunajskem „Ringteatru“ vsi časniki popisujejo in vse stermit nad 900 žrtvami. Nekoliko o tem glej v prvem članku; drugi pot dopis, ko tudi duhovni ogenj malo potihne in nastane čas za prevdaranje.

### Dobrotni darovi.

**Za pogorelce v Knežaku:** M. d. J. K. 10 gl. — Z Dovjega po č. g. župn. Jan. Ažmanu 5 gl.

**Za pogorelce v Dobračevi v Žirovski fari:** M. d. J. K. 10 gl. — Z Dovjega po č. g. župn. Jan. Ažmanu 5 gl.

**Za pogorelce v Cerkljah:** M. d. J. K. 10 gl. — Z Dovjega po č. g. župn. J. Ažmanu 5 gl.

**Koledniku sv. Miklavža** (za novo cerkev v Bohinjski

Bistrici): M. d. J. K. 10 gl. — Po č. P. gvard. Ign. Stavadherji iz Nov. mesta 3 gl. nabr. mil. sv. leta. — Iz Godoviške fare po č. g. župn. Nik. Križaju 7 gl. — Neimenovana iz Loke po č. g. V. Erženu 1 gl.

**Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani:** M. d. J. K. 10 gl. — Z Dovjega po č. g. župn. J. Ažmanu 10 gl. — Iz Godoviške fare po č. g. župn. Nik. Križaju 28 gl. 74 kr. — Po č. P. Ign. Stavadherji iz Nov. mesta 5 gl. nabr. mil. za sv. leto. — Družina H. v Blagovici po č. g. Bl. Petriču 1 gl. 30 kr. — Č. g. Fr. Boncelj 1 gl. — Iz Mekin neim. 1 gl.

**Za študentovsko kuhinjo:** M. d. J. K. 10 gl. — Č. g. župnik Bl. Artelj 3 gl. — Iz Godoviške fare po č. g. župn. Nik. Križaju 1 gl. 20 kr. — Neimenovana iz Loke po č. g. Val. Erženu 1 gl. — T. V. 2 gl.

**Za sv. Očeta:** M. d. J. K. 10 gl. — Z Dovjega po č. g. župniku Jan. Ažmanu 15 gl. (med temi 5 gl. Helena Pintar). — Dar Kranjskogorskih faranov po č. g. župniku Bl. Artelju 21 gl. — Iz Šmartna pri Kr. po č. g. J. Kraševicu zadnja nabirka za sv. leto 8 gl. — Iz Sežane po č. g. župn. Jož. Komanu s prošnjo sv. blagoslova za zadnjo uro in za spreobrnjenje terdovratnih grešnikov 21 gl. 50 kr.

**Za sv. leto po papeževem namenu:** Iz Godoviške fare po č. g. župn. Nik. Križaju 7 gl. — P. F. ubogim 1 gl. — Oseba 60 kr. za kak dober namen v dušni prid svoje družine.

**Za Bosno:** Po č. P. Ign. Stavadherji iz Nov. mesta 2 gl.

**Za novo cerkev in samostan redov. Trapistov v Bosni:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za redovnice presv. Kervi v Bosni:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za bulgarski katol. misijon v Adrianopolu:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za afrikanski misijon:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za misijone oo. Trapistov med Kafri:** T. V. 2 gl. — Č. g. M. V. 1 gl.

**Za misijon g. Ign. Tomazina:** Z Dovjega po č. g. župn. Jan. Ažmanu 10 gl. (5 gl. teh naj bo za njegovo mater).

**Za katoliške misijone v Kini:** Č. g. J. Eder 5 gl.

**Za sv. Detinstvo:** M. d. J. K. 10 gl. — T. V. 1 gl. — Č. g. M. V. 1 gl. — Z Jesenic po č. g. župn. J. Keršiču 16 gl. — Gnja. F. Bl. 5 gl. — Po č. g. J. Porentu 1 gl. — Iz Gorice č. g. J. Kos 2 gold. 60 kr. — Iz Srednje vasi po č. g. Jož. Poklukarju 2 gl. 40 kr. — Č. g. vik. M. Barbo 1 gl.

**Za francosko bratovščino za verna duše v vicah:** M. d. J. K. 10 gl. — Udje z Zlatopolja 2 gl. 75 kr. — Neimenovan 5 gl. — Golmajer brat in sestra 1 gl.

**Za bratovščino Naše ljube Gospe presv. Serca:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za bratovščino čist. Spočetja:** Č. g. vik. Mih. Barbo 1 gl.

**Za bratovščino sv. Leopolda:** M. d. J. K. 10 gl.

**Za bratovščino sv. Bonifacija:** M. d. J. K. 10 gl. — Č. g. župn. Bl. Petrič 3 gl.

### Pogovori z gg. dopisovalci.

Na spisek, ki se začne: „Zgodil se je leta 1879“ itd.: Tacih reči si ne upamo sprejemati, ker ne vemo, od koga so? Morate imé povedati. — G. A. na Dun.: Serčna hvala za toliko skerblijnost! Vse prav pride; spis prih. — G. L. v Ž.: Zastran prašanega gl. šte. 45; za vse iskrena hvala. — P. H.: Ravno prav za prih.; gratias! — G. A. M.—č v G.: Odgovor došel: Bog plati! — G. Ž.—k: Prav vseč; le večkrat.